

Aan
Staatssecretaris Van Veldhoven

Kopie aan
wethouders van betrokken gemeenten; Henk Brink (tourleider bij Tour de Force namens IPO)

Onderwerp
Stand van zaken uitvoering bestuursakkoord fietsparkeren bij stations in Zuid-Holland

Notitie stand van zaken aanpak Fietsparkeren bij stations februari 2018

Inleiding

Voor de regionale uitwerking van het *Bestuursakkoord Fietsparkeren bij stations* (12/2016, Min I&M) heeft de Provincie Zuid-Holland in maart 2017 een plan van aanpak aangeboden aan de toenmalige staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. Daarin geeft zij aan welke acties tot en met 2019 worden uitgevoerd om het fietsparkeren bij stations in provincie Zuid-Holland op orde te krijgen.

Voor de stations binnen het MRDH-gebied ligt de regionale coördinatie bij de MRDH. Provincie Zuid-Holland stemt geregeld af met de MRDH over fietsparkeren bij stations.

De Provincie Zuid-Holland heeft de afgelopen maanden in samenwerking met de gemeenten (buiten MRDH-gebied) belangrijke stappen gezet. Middels deze notitie informeren wij u hierover.

Samenvatting stand van zaken

Opgave:

- 16 stations in 12 gemeenten met nieuwe uitbreidingsopgave (na 2017)
- 12.000 extra fietsparkeerplekken (waarvan 7.000 Leiden CS)
- € 27 miljoen investeringskosten (excl. Gouda (noordzijde); waarvan € 22 miljoen Leiden CS excl. Lorentzstalling)

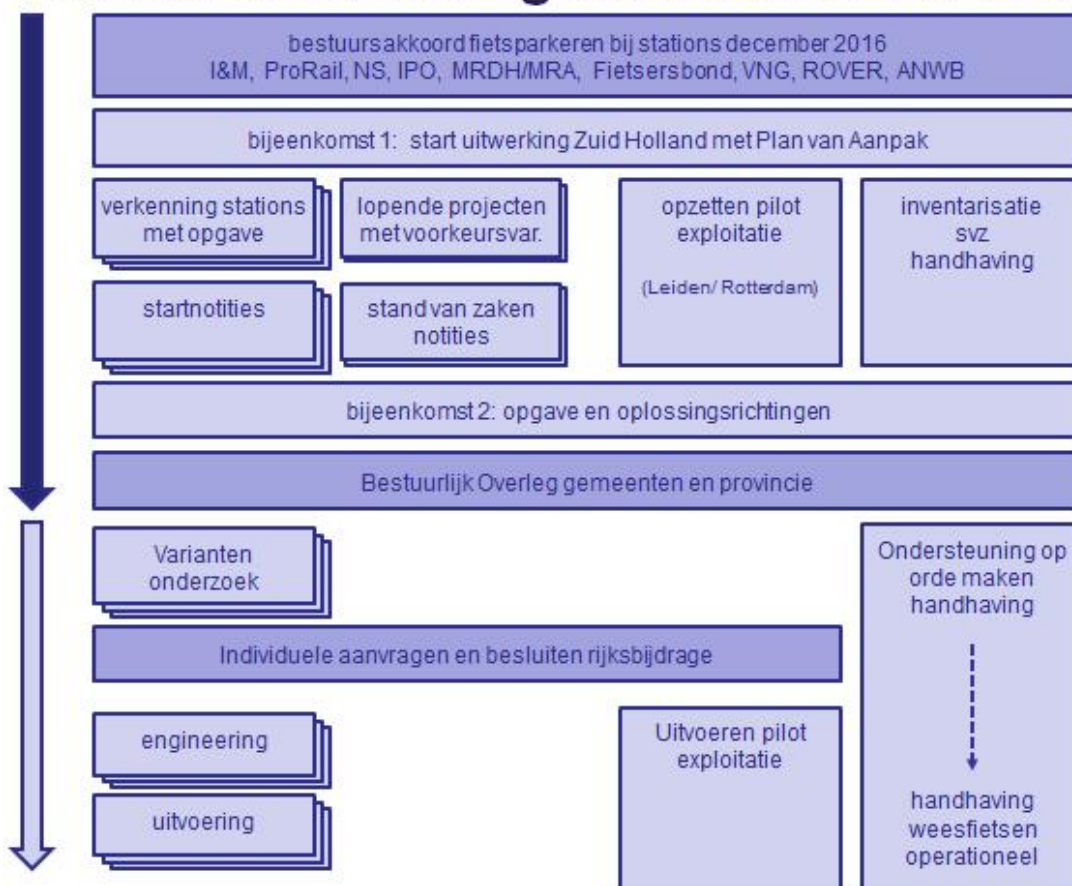
Mijlpalen:

- December 2017: Bestuurlijk draagvlak voor aanpak fietsparkeren bij stations bij gemeenten en provincie
- Januari 2018: gestart met opzetten en verbeteren handhaving bij betrokken gemeenten
- Opgaves uitwerken tot Schetsontwerp i.s.m. ProRail (start februari 2018)

Proces uitwerking bestuursakkoord in Zuid-Holland

In onderstaand procesoverzicht is te zien welke activiteiten uit het Plan van Aanpak zijn doorlopen in Zuid-Holland (donkere pijl links) en welke, voor zover nu kan worden voorzien, nog moeten worden uitgevoerd, om tot de tekorten aan fietsenstallingen op te lossen. Dit proces is afgestemd met de betrokken gemeenteambtenaren, ProRail, NS en de Fietsersbond.

Proces uitwerking bestuursakkoord

Voor de zomer van 2017 zijn met alle 16 gemeenten gesprekken gevoerd om de situatie, de opgave en de mogelijke oplossingsrichtingen van de 28 stations in kaart te brengen. Tevens is nagegaan hoe het toezicht en de handhaving thans is opgezet en hoe de gemeenten invulling willen geven aan de afspraken in het bestuursakkoord.

Overzicht opgave en kostenindicatie

In bijlage 1 is een uitgebreid overzicht van de totale opgave opgenomen. Dit betreft een samenvatting van de startnotities en stand van zakennotities van alle stations.

De totale opgave 2016-2030 voor Zuid-Holland is voor zover bekend in februari 2018 als volgt:

- 16 stations met nieuwe uitbreidingsopgave (binnen 12 gemeenten)
 - Subsidietranche 2017 e.v.
 - Ongeveer 12.000 extra fietsparkeerplekken (waarvan 7.000 Leiden CS)
 - € 27 miljoen investeringskosten (excl. Gouda noordzijde; waarvan € 22 miljoen Leiden CS; grotendeels normkosten ProRail 2016)
 - Voor deze stations zijn startnotities opgesteld waarin de punten zoals in de box hieronder is weergegeven zijn uitgewerkt.
- 11 stations in uitvoering of voorbereiding (waarvan 2 nieuwe stations) :
 - Kosten zoals geraamd zijn gedekt (via subsidietranche 2016 [Rijk en/of Provincie], of andere middelen [bv. HOV-gelden PZH, gemeentelijke bijdragen])
 - 9.000 extra fietsparkeerplekken (waarvan 4.800 Leiden Lorentzstalling en 1.300 Gouda zuidzijde) .
 - Van deze stations zijn notities opgesteld over de stand van zaken met de voortgang van de geplande uitbreiding en van de toen vereiste aanpak handhaving van weesfietsen.
 - Drie van deze stations, Leiden, Gouda en Gorinchem, hebben naast deze uitbreiding direct weer een nieuwe opgave.
- 4 stations zonder uitbreidingsopgave.
 - Van deze stations is de ontwikkeling van bezetting onderzocht en zijn notities opgesteld met de stand van zaken en eventuele aandachtspunten voor latere uitbreiding.

STARTNOTITIES

- Samenvatting van de opgave.
- De recente en huidige bezetting en situatie in en rond de stalling (PZH telt jaarlijks april en september)
- Ontwikkelingen op en rond het station (fietsafstand), die de bezetting kunnen beïnvloeden naast de NS prognose, zoals gebiedsontwikkeling, HOV buslijnen met extra reizigers, nieuwe fietsroutes, herinrichting station.
- Eventuele aanpassingen van de opgave met uitleg.
- Schetsmatige verkenning van varianten voor de uitbreidingsopgave, met aandacht voor de aanrijroutes, beschikbare ruimte, sociale veiligheid, loopafstanden en mogelijk beperkte middelen, eventuele optimalisaties van de huidige stallingen.
- Globale raming van de varianten volgens de ProRail normbedragen 2016.
- Huidige en geplande handhaving van weesfietsen, om de benutting te optimaliseren.

De betrokken gemeenten hebben ingestemd met de inhoud van de startnotities als startpunt voor de vervolgstappen. De overzichten en te verwachten varianten-/ontwerpstudies zijn met ProRail afgestemd.

Geen opgave	In uitvoering/ voorbereiding	Nieuwe opgave
Arkel	Alphen aan den Rijn	Bodegraven
Boskoop	Boskoop Snijdelwijk	Dordrecht (Krispijnzijde)
Hardinxveld Blauwe Zoom	Gorinchem	Dordrecht-Zuid
Hardinxveld-Giessendam	Gouda (zuidzijde)	Dordrecht Stadspolders
	Leiden Centraal (Lorentzstalling)	Gorinchem
	Leiden Lammenschans	Gouda (noordzijde)
	Sassenheim	Gouda-Goverwelle
	Voorschoten	Boven-Hardinxveld
	Waddinxveen	Hillegom
	Waddinxveen-Noord	Leiden Centraal
	Waddinxveen-Triangel	De Vink
		Sliedrecht Baanhoek
		Sliedrecht
		Voorhout
		Nieuwerkerk aan den IJssel
		Zwijndrecht

Gemeenten en provincie willen samen aan de slag!

Gedeputeerde Vermeulen van Provincie Zuid Holland heeft in december 2017 met de wethouders van de 12 gemeenten (16 stations) met een nieuwe opgave bestuurlijk overleg gehad. Provincie Zuid-Holland en de gemeenten hebben aangegeven de fietstekorten bij stations samen aan te willen pakken. Zij doen dit in lijn met het *Bestuursakkoord fietsparkeren bij stations*, dus in het bijzonder met focus op beter benutten (zie ook bijlage 2). Gemeenten en provincie kunnen samen 50% van de investeringskosten van de stations (excl. Leiden, Gouda noordzijde nog onbekend) dragen. Voor de grote en complexe opgave in Leiden wordt nog naar aanvullende middelen gezocht. Voor Gouda noordzijde wordt binnenkort een eerste raming verwacht.

Om tot snelle uitvoering van het Bestuursakkoord te komen geeft Provincie Zuid Holland aan ProRail opdracht om voor alle 16 stations met een nieuwe opgave variantenonderzoek te doen. Vervolgens zullen ook alle voorkeursvarianten worden ontwerpen en geraamd. De doelstelling is om in de zomer 2018 voor elk station een voorkeursalternatief te hebben gekozen, ontworpen en geraamd. Gemeenten en provincie willen aansluitend daarop de integrale business cases op basis van de schetsontwerpen presenteren.

Daarnaast is de gezamenlijke ambitie om eind 2018 de verbeterde handhaving op de relevante stations operationeel te hebben. Daartoe heeft de Provincie een (proces)adviseur aangesteld die de gemeenten ondersteunt om de handhaving goed en efficiënt in te regelen.

Bijlage 1a: Overzicht alle stations met een nieuwe opgave vanaf 2017

	gemeente	station	Rekken huidig	bezetting gemiddeld 2016/2017	Prognose ProRail totaal 2030	opgave	Benodigde totale investering (x € 1000)	Benodigde regionale cofinanciering o.b.v. 50%
1	Bodegraven-Reeuwijk	Bodegraven	936	76%	1.094	380	280	140
2	Dordrecht	Dordrecht (Krispijnzijde)	2.986	102%	3.295	1.050	1.500	750
3	Dordrecht	Dordrecht-Zuid	208	92%	458	250	230	115
4	Dordrecht	Dordrecht Stadspolders	224	148%	431	200	242	121
5	Gorinchem	Gorinchem	1.168	91%	1.337	170	250	125
6	Gouda	Gouda-Overwellen	784	78%	965	180	270	135
7	Hardinxveld- Giessendam	Boven-Hardinxveld	176	100%	246	70	80	40
8	Hillegom	Hillegom	912	74%	1.026	110	165	83
9	Leiden	Leiden Centraal	13.100		19.000	6.900	21.700	10.850
10	Leiden / Voorschoten	De Vink	720	92%	1.122	400	488	244
11	Sliedrecht	Sliedrecht Baanhoek	152	138%	252	200	160	80
12	Sliedrecht	Sliedrecht	544	88%	606	200	160	80
13	Teylingen	Voorhout	648	94%	817	170	190	95
14	Zuidplas	Nieuwerkerk a/d IJssel	976	69%	1.456	480	500	250
15	Zwijndrecht	Zwijndrecht	1.807	85%	2.259	750	600	300
16	Gouda	Gouda (noordzijde)	7.800	88%	8.200	1000	n.t.b.	n.t.b.

N.B. Dit overzicht is gebaseerd op de startnotities zoals opgesteld in zomer 2017 en indien nodig aangepast op basis van nieuwe inzichten. De startnotities en bovenstaande getallen zijn afgestemd met ProRail. De startnotities kunnen op verzoek separaat worden nagezonden.

**Bijlage 1b: Overzicht alle stations met een opgave in voorbereiding of uitvoering
(investeringskosten reeds gedekt via bv Actieplan Fietsparkeren of Rnet van PZH)**

	gemeente	station	opgave 2016 (gedekt)	dekking uit
5	Gorinchem	Gorinchem	60	opgave 2016 (bijdrage ProRail en PZH)
16	Gouda	Gouda (zuidzijde)	1300	opgave 2016 (bijdrage ProRail, PZH en gemeente)
17	Leiden	Leiden Lammenschans	790	opgave 2016 (bijdrage PZH)
18	Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	310	opgave 2016 (Rnet)
19	Alphen aan den Rijn	Boskoop		opgave 2016 (Rnet)
20	Alphen aan den Rijn	Boskoop Snijdelwijk	265	nieuw (Rnet)
21	Teylingen	Sassenheim	540	opgave 2016 (bijdrage ProRail, PZH en gemeente)
22	Voorschoten	Voorschoten	800	opgave 2016 (in uitvoering, bijdrage PZH)
23	Waddinxveen	Waddinxveen	10	opgave 2016 (Rnet)
24	Waddinxveen	Waddinxveen-Noord	40	opgave 2016 (Rnet)
25	Waddinxveen	Waddinxveen-Triangel	?	opgave 2016 (Rnet)

N.B. Dit overzicht is gebaseerd op de stand van zakennotities zoals opgesteld in zomer 2017 en indien nodig aangepast op basis van nieuwe inzichten. De notities en bovenstaande getallen zijn afgestemd met ProRail. De notities kunnen op verzoek separaat worden nagezonden.

Bijlage 2: Invulling eisen bestuursakkoord

In het Bestuursakkoord zijn de volgende eisen gesteld:

1. Er wordt gezocht naar sobere en doelmatige voorzieningen;
2. Er dient sprake te zijn van sluitende, integrale businesscase (inclusief eventuele [niet-subsidiabele] exploitatiekosten);
3. Een handavings- en weesfietsenaanpak maakt onderdeel uit van het oplossen van de problematiek;
4. Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het voorkomen van gebruik van stallingen door niet-OV-reizigers.

Ad 1) Sobere en doelmatige voorzieningen

In dit kader zijn de varianten die in de startnotities zijn beschreven opgesteld. In het bijzonder is aandacht voor de dubbellaagse rekken van belang: In tegenstelling tot eerdere uitbreidingen van fietsenstallingen rond stations is de uitbreidingsruimte in veel gemeenten ondertussen beperkt of raakt door de huidige plannen op. Daarmee kunnen toekomstige rekken soms niet meer enkellaags worden uitgevoerd maar moeten deze vervangen worden door etagerekken. Aangezien het vervangen erg duur is (€1.500 p.p. t.o.v. €350 van enkellaags nieuw) zijn er twee mogelijkheden om toekomstige kostenverhogingen te voorkomen:

- a) de huidige uitbreiding wordt zo veel mogelijk in etagerekken uitgevoerd, ook al is er nog ruimte voor enkellaagse rekken en zijn deze nu voordeliger
- b) de kosten voor vervanging moeten worden verlaagd, door bv. de rekken modulair makkelijk te kunnen verhogen bij latere uitbreiding (aandachtspunt toekomstige aanbesteding rekken).

Voor de optie a is al rekening gehouden in een aantal te onderzoeken uitbreidingsvarianten en wordt de vraag expliciet aan het vervolgonderzoek meegegeven. Optie b kan via de landelijke werkgroep worden afgestemd met ProRail.

Naast de kosten voor de rekken nemen ook de grond- en voorbereidingskosten voor de uitbreidingsruimte in stationsgebieden toe, wat pleit voor meer compacte stallingen. Ook de loopafstanden worden groter in stallingen die enkellaags zijn uitgebreid.

Ad 2) Sluitende, integrale businesscase

Gemeenten weten dat een sluitende businesscase noodzakelijk is om voor rijksfinanciering in aanmerking te komen. Hierin zijn voor de stations Leiden Centraal en Dordrecht Krispijnzijde ook de exploitatiekosten van belang. Om de kosten van de exploitatie beheersbaar te houden wordt in Leiden een proef uitgevoerd met geïntegreerde systemen voor exploitatie, toezicht en handhaving voor inpandige (grote) fietsenstallingen.

Ad 3) Handhaving- en weesfietsenaanpak

Gemeenten hebben hun handhaving en weesfietsenaanpak op orde of werken eraan. De Provincie ondersteunt gemeenten in het opzetten, optimaliseren en regionaal inrichten van handhaving van weesfietsen. Uit de inventarisatiegesprekken is namelijk gebleken dat er bij veel gemeenten een tekort aan kennis en capaciteit is om de handhaving te optimaliseren en de frequentie van de handhaving laag is, waardoor veel stallingen dicht bij de ingang bezet zijn door fietsen die weinig of niet meer gebruikt worden. Ook werd in de gesprekken duidelijk dat er behoefte is aan procesondersteuning om de handhaving binnen de gemeente te organiseren en draagvlak voor een uitbreiding van activiteiten te creëren. Ter ondersteuning heeft de Provincie

daarom een ervaren procesadviseur handhaving ingehuurd, die de gemeenten middels een plenaire workshop, enkele individuele gesprekken en een vraagbaakfunctie ondersteunt in het opzetten van de handhaving. In dat traject wordt tevens verkend hoe en waar concrete samenwerking efficiënt kan zijn. Deze samenwerking kan dan ook worden uitgewerkt.

Ad 4: Voorkomen van gebruik stallingen door niet-OV-reizigers

Significant gebruik van stallingen door niet-OV-reizigers is bij een beperkt aantal stations mogelijk relevant. In de ontwerpfase wordt dit aandachtspunt voor de relevante stations meegenomen in het uitwerken van een voorkeursvariant.